

Oliver Karlöf och Bjarne Hansson vid Nacka ström. I bakgrunden Nacka gård. FOTO: JOHANNA HENRIKSSON

Sicklaön Publicerad 07:03, 16 november 2021

• Kommunens vagga ska också bli öringars vagga • "Har inte prioriterats"

Nackas vagga ligger lite bortglömd i svackan nedanför Ältavägen.

Men i Nacka ströms vatten hoppar gärna öringar fram nu under hösten.

Fiskbiologen från Stockholms stad Oliver Karlöf och hembygdsvarmaren Bjarne Hansson har en dröm, och en plan ihop, om Nacka ström som en plats för både människor och fiskar.

Men problemet är att Stockholm äger marken – och Nacka bestämmer om reservatet.

Oliver Karlöf mättar en meter mellan händerna. Så stora kan öringarna som leker i Nacka ström vara.

– Jag ser dem ibland, speciellt nu efter höstregnen när vattnet stiger. Fast det är enklare att se dem när de tar sig upp via fisktrappan vid Sickla sluss. De kan väga uppemot fyra kilo och hoppar glatt upp här, säger han.

Tillsammans med Bjarne Hansson, Nysätrabo och intresserad av både sjöarna och Nackas gamla kulturhistoria, hoppas Oliver att Nacka ström ska rustas upp. Både för fisk och människor:

– Jag har föreslagit detta förr, och egentligen vore det på plats att det hände något i år när Nacka firar 50, Bjarne Hansson. Det är en unik kulturmiljö, Nackas vagga, som borde kunna visas upp för fler.

Att området i somras togs bort från listan över riksintresse för kulturmiljövärden tror duon inte direkt är negativt. Det fanns tidigare motsättningar mellan att ändra vattennivån i Nackaån å ena sidan och att bevara den gamla bruksmiljön å andra sidan.

– EU:s vattendirektiv är tydligt: kommuner och regioner ska se till att ge förbättrade vandringsmöjligheter för fisk, säger Oliver Karlöf, fiskbiolog på Stockholms stad.

Bjarne Hansson ser ingen motsättning, tvärtom. Han menar att fina vattenvägar och förbättrade gångstigar kan få hela området, inte minst kulturmiljön, att blomstra.

Sträckan mellan Dammtorpssjön och Järlasjön är cirka 450 meter och fallhöjden mellan de båda sjöarna är 18 meter

Det sägs att kung Gustav Vasa låg bakom anläggandet av det lilla brukssamhället vid vattendraget mellan (den uppdämda) Dammtorpssjön och Järlasjön, och som fick namnet ”Nacka” efter den bergsnacke som ligger invid strömmen. ”Nacka hammarsmedja” byggdes 1556 och under de senare åren på 1500-talet växte området, som betraktas som ett av Sveriges första industriområden, som sedan byggdes ut med att hela området på båda sidor om Järlasjön fick namnet Nacka. Under 350 år var vattnet i Nacka ström livsvillkoret för brukssamhället med järnhammarsemedja, krutkvarnar, mässingsbruk, papperskvarnar och mjölkvarnar. Den sista industribyggnaden finns ännu kvar, mjölkvarnen från 1872 där det i dag finns en snickerifabrik.

– Det känns som ingen riktigt vill ta tag i detta, att det hamnar mellan stolarna. Det handlar om att bevara en plats, både för fisk och människor, säger Bjarne Hansson.

Och det är inte helt märkligt. Nacka ström, Nackas vagga, ligger såklart i Nacka kommun. Men marken ingår i Nackareservatet, mark som Stockholms stad äger och förvaltar, sedan man köpte upp Nacka gårds ägor 1939, som innefattar alla mark från Hellasgården och västerut mot Stockholms stad, söderut mot Älta. Stockholms stad bestämmer om sin mark, men Nacka kommuns miljöenhet måste godkänna det som gäller naturreservat.

– Vi har föreslagit en upprustning av själva vattendraget, som innebär minst ett omlöp (en konstgjord vattentrappa) förbi första dammen och att man sänker vattennivån på själva dammen med 20–30 centimeter, säger Oliver Karlöf.

Öringen trivs rätt bra här redan nu, menar Oliver Karlöf, men med bättre förutsättningar för att leka skulle ännu fler öringar födas där, och komma tillbaka.

Som fiskbiolog, och uppvuxen i Nacka, brinner han lite extra för vattendragen i Nacka. Han berättar att det faktiskt vandrar och leker öring i den lilla bäcken som leder mellan Erstaviken och Sandasjön, också.

Stockholms stad har inkommit med förslag om att göra om för främst fiskar, men också för människor vid Nacka ström. Men Nackas miljöenhet ha ännu inte fattat några beslut.

Marken ligger i Nacka kommun, men den ägs och förvaltas av Stockholms stad, ett inte helt enkelt problem att lösa när det kommer upp frågor som inbegriper båda kommunerna.

Birgitta Held Paulie, rutinerad miljöstrateg, och väldigt kunnig om Nackas sjöar och vattendrag på Nacka
nuns miljöenhet:

– Jag vet att Stockholms stad, som har rådigheten över sin mark, har försökt göra något för fiskarna som leker. Men det blev protester av kulturhistoriska skäl för fem år sedan, men nu har läget ändrats då området inte av kulturhistorisk riksangelägenhet längre.

Så det är inte fel att säga att Nacka ström hamnat mellan stolarna?

– Nej. Det hamnar i alla fall mellan de som äger och har rådigheten, Stockholm och kommunen som sköter tillsynen av reservatet, Nacka.

Anna Dominkovic, miljöplanerare på miljöenheten berättar att det finns en förfrågan från Stockholms stad att göra om i Nacka ström, till nytta för fiskarna men påminner sig att det krävs en komplettering i miljökonsekvensanalysen.

– Ärligt talat har det inte prioriterats av oss, vi har inte hunnit ta tag i det igen.

Behövs det något slags samarbete mellan förvaltarkommunen och tillsynskommunen?

– Det finns egentligen redan. Men det behövs tid från vår sida.

Jalmar Carlson

jalmar.carlson@nvp.se

0 Kommentarer NVP Disqus' Privacy Policy

Favorite Tweet Dela

Starta diskussionen...

LOGGA IN MED

ELLER REGISTRERA DIG PÅ DISQUS

Namn

Var först med att kommentera.

Prenumerera Lägg till Disqus på din webbplats Lägg till Disqus Do Not Sell My Data

ANNONS

”Enklare att betala med elbil”

OKO8

Här är satsningen som kommer göra livet lättare för alla Sveriges elbilsförare.